

Izhaja trikrat na teden
vsaki torek, četr-
tek in soboto.

Stane za celo leto
za Ameriko (izven
Chicago) \$3.00. Za Ev-
ropo \$3.50. Za Chica-
go \$3.50.

Issued three times a
week every Tues-
day, Thursday
and Saturday.

Subscription for U-
nited States (except
Chicago) per year
\$3.00, for Europe \$3-
50. For City of Chi-
cago \$3.50.

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL.,
UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

Gesloja tlači

ŠTEV. (No.) 115.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 30. SETEMBRA—SATURDAY, SEPTEMBER, 30. 1922.

LETO (Vol.) VII.

TURKI PRODRAJO NAPREJ.

**KEMALISTI ZAVZELI ŠTIRI
NADALJNA MESTA V NEV-
TRALNI ZONI. — KEMAL
PAŠA ZAHTEVA TA-
KOJŠNO KONFE-
RENCO.**

Carigrad, 29. sept. — Nacionalistične čete so včeraj prodrle naprej v nevtralnem ozemlju proti morju in zasedli štiri nadaljna mesta v pokrajinah Dumbrek, Lempsaki, Yaghilar in Sangakeli v Dardaneljskih ožinah. S tem so Turki že petič prekršili internacionalne postavbe v nevtralnem ozemlju. Po vsem nevtralnem ozemlju, so bile razvite britske zastave, toda Turki so kljub temu prodirali naprej neupoštevajoč svačila, ki so ga dajali angleški častniki prodirajočim Turkom.

V London je dospelo poročilo iz Indije, od koder se naznanja, da ljudstvo mahomedanskega pokoljenja sočustvuje s Turki, in da že kaže znamenja upora v slučaju, da bi nastala vojna med Turki in Angleži. Angležki uradniki v Indiji so dobili posebno povelje, da naj pazijo na vsako politično gibanje domačinov.

Kemal Paša, kateremu so zavezniški generali poslali iz Carigrada ultimatum, da naj takoj odpokliče svoje čete iz nevtralnega ozemlja, je danes odgovoril in stavil zaveznikom sledeče zahteve:

1. Predno se prične konferenca, bodo nacionalistične čete zasedle vse strateške točke v dardaneljski ožini iz vzroka, da je nam sazigan prehod čez ožino v Tracijo.
2. Vse britanske čete sedaj na potu v Dardanele se morajo odpoklicati in Angleži nesmejo utrjevati strateških točk v ožini.
3. Nacionalisti bodo okupirali Tracijo pred konferenco.
4. Nacionalisti si pridružujejo pravico za razmotrivanje gotovih točk v zavezniških predlogih.
5. Nacionalisti so proti razoroževanju v Traciji in Marmori.
6. Sovjetska Rusija, Ukrajina in vse države, ki mejijo na Črno morje morajo biti reprezentirane na konferenci.
7. V slučaju, da zavezniki sprejmejo te pogoje, se nacionalisti strinjajo za takojšno premirno konferenco v Mudaniji z zavezniškimi generali.
8. Tri dni po premirni konferenci se ima začeti mirovna konferenca v Smirni.

Isma Paša, vrhovni poveljnik nacionalističnih čet na zapadni fronti bo zastopal Turke na premirni konferenci v Mudaniji.

Iz najnovejših poročil je razvidno, da bodo najbrže Angleži dovolili Turkom takojšnji prehod preko dardaneljske ožine. Angleži so v strahu radi morebitne vstaje v Indiji in v drugih pokrajinah, kjer živi mahomedansko ljudstvo. Angleži so kramarji in ker se ne gre za njih lastno zemljo, so se dali pre-

(Dalje na 4. strani.)

GRŠKI UPORNIKI KORAKAJO PROTI ATENAM.

**LJUDSTVO ZAHTEVA
NA VSAK NAČIN
VENIZELOŠA NAZAJ.**

Atene, 29. sept. — Grška revolucija, katere se je vršila dosedaj še brez vsakega krvoprelitja je urednična. Večina grške armade in mornarice je na strani revolucionarjev. Na čelu celega gibanja so grški častniki iz redne armade. Bojne ladje, kot Lemons in Kilkos, katere so Grki kupili od Amerike pred par leti so se pridružile z več torpednimi rušilci revolucionarni armadi, ki se izkruje iz grške arhipelaga na kontinent in koraka proti Atenam. Polkovnik Gonitas je baje prevzel poveljstvo nad revolucionarnim vojaštvom. Polkovnik Gonitas je bil do zadnjih časov velik rojalist in je bil tudi pridržen generalnemu štabu pri ekspedicijski armadi v Mali Aziji. V sled nenadnega poraza v Mali Aziji je izgubil vse spoštovanje do sedanje grške vlade in se je sedaj odločno postavil na čelo upornikov, katere vodi osebno proti grškemu kapitulu Atenam.

Uporniki nameravajo najprvo zavzeti Saloniko in tam organizirati novo vlado, ki bo prišla za krmilo Grške države. Novice o odpovedi prestolu kralja Konstantina so med vsemi grškimi političnimi strankami rodile željo za skupno delovanje vseh strank. Velika večina vseh strank zahteva, da se povabi Venizelos takoj nazaj v domovino, da formira nov kabinet in način vlade, ki bo v resnici vlada v pravem pomenu besede za grški narod.

Vse politične struje so tudi združeno akcijo, da se mobilizira takoj vse vire državi v obrambo Tracije, katero nameravajo Turki na vsak način invadirati.

Konstantinov načrt, da bo prevzel osebno poveljstvo nad četami v Traciji se najbrže ne bo izvršil, ker vojaštvo je izgubilo vsako zaupanje v njegovo vodstvo. V splošnem kaže občinstvo vse povsod mržnjo do kralja in bi najrajše videlo, da bi zapustil grška tla.

AMERIKA POSLALA NA BLIŽNJI VZHOD 12 TORPEDNIH RUŠILCEV.

Washington, D. C. 29. sept. — Mornarniški tajnik Denby je danes izdal povelje, dvem torpednim divizijam za takojšnji odhod na vzhod v svrhu varstva ameriških interesov v Smirni in dardaneljski ožini. Vsaka divizija šteje šest torpednih rušilcev.

Iz tega je razvidno, da Ameriko zanima spor na bližnjem vzhodu in da se pričakuje z gotovostjo nadaljnjih konfliktov.

RAZNE NOVICE.

TURKI IMAJO OBKOLJENE ANGLEŽE.

Carigrad, 29. sept. — Turki so ponoči zasedli nadaljno ozemlje v Čanaku in imajo sedaj od treh strani angleške vojske popolnoma obkoljene. Ako pride do spopada, se Angleži ne bodo v stanu zdržati na azijski strani Dardanel niti 24. ur.

RUSIJA IMA PRIPRAVLJENO ARMADO.

London, 29. sept. — Iz zanesljivih virov se poroča, da bo boljševo ki mobilizirali pet divizij vojaštva, ki čaka pripravljeno za takojšnji odhod. Vojaški opazovalci prerokujejo, da bo vojna neizogibna in da Turki samo čakajo, da se Rusija nekoliko pripravi.

ANGLEŽEV PREMALO, DA BI VSTAVILI TURKE.

Pariz, 29. sept. — Angleška vojaška moč na azijski strani Dardanel je več, kakor desetkrat premajhna, da bi zadržala turški naval. Angležev je komaj 15 tisoč mož, dočim jim gre nasproti do 180 tisoč Turkov.

GRŠKI REVOLUCIONARJI ZASEGLI VLADO.

Pariz, 29. sept. — Glasom najnovejših poročil, so grški uporniki že gospodarji položaja. Polkovnika Plastiras in Gohatas sta danes vkorakala na čelo upornikov v Atene in zasedla vlado. Kralj Konstantin se baje še nahaja v Atenah, toda je pripravljen za odhod na Dansko.

LIGA NARODOV ZA SVETOVNO RAZOROŽITEV.

Genova, 29. sept. — Zastopniki narodov so na zadnjem zasedanju sklenili, sklicati v bližnji bodočnosti na sestanek vse narode, na katerem bodo razmotrivali o možnosti za splošno svetovno razorožitev. Vprašanje pa je, kdo jim bo to še vrjel? Ako je zaveznikom razorožitev tako pri srcu, naj razorožijo krvoke Turke, potem pa še sami sebe! Pa mirna Bosna!

OGRSKA HOČE TRGOVSKO ZVEZO Z AMERIKO.

Dunaj, 29. sept. — Ogrska vlada je imenovala posebno komisijo, ki se bo v kratkem odpravila na pot v Ameriko, kjer bo skušala skleniti z Ameriko trgovsko pogodbo za uvažanje raznih predmetov, ki se jih na ogrskem ne dobi.

NEMČIJA BO PLAČALA AMERIŠKE ARMADNE STROŠKE Z BARVAMI.

Washington, D. C., 29. sept. — Državni tajnik Hughes je napravil te dni načrt, ki ga bo predložil predsedniku v odobritev, da naj Nemčija plača Združenim Državam za njene stroške, ki jih ima z okupacijsko armado ob reki Reni z raznimi barvami, ki jih uvažajo v Ameriko.

RUSKO-JAPONSKA KONFERENCA RAZBITA.

JAPONCI ZAVIJAJO IN BI RUSE VJELI V POLIČNO ZANJKO.

Washington, D. C., 29. sept. — Japonski diplomatje, ki so edini zadržali, da se je zadnja konferenca, ki se je vršila med zastopniki Rusije in sibirskih republike in zastopniki Japonske razbila, sedaj zavijajo pred svetovno javnostjo, kakor bi bili lepo nedolžni.

Glavno, kar so zahtevali zastopniki sibirskih republike je bilo popolno izpraznjenje Sibirijske od strani Japoncev. Japonski diplomatje, ki so seveda prišli na konferenco z vsem drugim namenom, kakor da bi storili kak korak, ki bi bil v korist Rusiji so hinavsko zavijali, da jim ni mogoče podati definitivnega odgovora glede izpraznitve Sahalina, ker Japonska vlada nima nobene garancije za varstvo njenih podanikov na Sahalinu in tamkajšnjih bližnjih kolonijah, kjer so naseljeni Japonci. Pri volji pa so bili za takojšnjo izpraznitev vojaških čet iz Vladivostoka in drugih točk, ki se drže glavnega sibirskega kontinenta. To pravijo, da bodo tudi izvršili do konca meseca oktobra.

Ruski in sibirski zastopniki, ki pa niso hoteli pristati na to cinčanje japonskih diplomatov, pa tudi niso hoteli sprejeti nikakega kompromisa, na podlagi katerega, naj bi stopila Rusija z Japonsko v kako trgovsko pogodbo.

Japonci ta korak ruskih zastopnikov sedaj jezi in pred svetovno javnostjo kažejo na nje, da žnjim ni mogoče nobenega pogajanja. Nadalje tudi trdijo, da je po vzhodnih ruskih provincijah v Sibiriji nad 10 tisoč japonskih izseljencev, ki vodijo razne obrti itd. Pod bivšo rusko vlado so ti izseljenci imeli protekcijo od strani ruske vlade same, a danes so prepuščeni usodi od vseh strani in naša dolžnost je, da ščitimo njih interese.

IZ JUGOSLAVIJE.

Kdo največ vina popije. Naš kralj se je izrazil o Sloveniji, da je pravcati raj, le da ga pijanci kvarijo. Čisto umestna in resnična opazka. Malo manj umestna pa je opazka, ki jo je naredil kraljevi namestnik Hribar, ko je o priliki pogajanj med trboveljskimi rudarji in trboveljsko družbo rekel, da trboveljski rudarji pijančujejo. Pravilno mu je odgovoril rudar Krušič, da se nikjer toliko ne popije, kot na sokolskih veseljah. To opombo so gosposke bratje Sokoli kar tiho požrli, zakaj spomnili so se vsesokolskih noči v ljubljanskih gostilnah in v tivolskih parkih.

Gostilničar Koprivca z Grosupljega je ustrelil na cesti pri Krki fanta Toneta Gašperlina iz Gmajnice pri Komendi. Le-ta je peljal z vozom lončeno robo na Dolenjsko, pri Krki je na cesti izgubil suknjič, ki ga je šel nato nazaj iskati, konje pa je izročil svojemu tovarišu. Vsakogar, ki ga je srečal, je poprašal po suknjiču, tako končno tudi gostilničarja Koprivca iz Grosupljega, ki pa je kratkomo potegnil revolver in ga ustrelil. Slučaj bo raziskalo sodišče. Pokojnik je bil marljiv, zgleden in miren fant in si ne moremo razlagati, kaj je Koprivca nagnilo, da se ga je menda tako ustrašil, da je mislil, da je treba streljati.

V kamniških planinah se je smrtno ponesrečil lovec Ivan Bodlaj iz Zakola. Šel je planinke trgati in je padel 5—6 m visoko ter obležal mrtev.

Požar v Litiji. V Litiji je upepelil požar hlev in je poškodoval hišo Fr. Bokala, ki biva v Ameriki. Škode je povzročil požar 80.000 kron; lastnik je bil zavarovan za 13.000 kron.

S tem hoče rumeni Japonci graditi svoje gnezdo še naprej na sibirskih tleh. Kaj bi porekli Japonci, ako bi Rusi hoteli kaj takega na Japonskem?!

DENARNE POŠILJATVE.

Vsem pošiljateljcem denarja naznanjamo, da pošiljamo denar v Jugoslavijo v kronah in dinarjih, kakor tudi v ameriških dolarjih. Denar se dostavlja na najbližnjo domačo pošto prejemnika in sicer to izvršuje "LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI" s katero smo v zvezi. Kadar pošljete nam denar, vedno označite na navodilni listini, kako želite, da se denar odpošlje v kronah ali ameriških dolarjih.

Včerašnje cene so bile:

Jugoslovanskim kronam:	Italijanskim liram:
500 kron\$ 2.20	50 lir\$ 2.90
1,000 kron\$ 4.25	100 lir\$ 5.30
5,000 kron\$ 20.50	500 lir\$ 25.00
10,000 kron\$ 41.00	1000 lir\$ 50.00

Za pošiljatve v ameriških dolarjih smo dobili posebne cene in računamo sedaj: Od \$1.00 do \$25.00 računamo 40c. Od \$25.00 do \$50.00 računamo 75c. Od \$50.00 do \$75.00 računamo \$1.00. Od \$75.00 do \$100.00 računamo \$1.50. Za vsa nadaljna nakazila računamo po 1c in pol od vsakega dolarja.

Denar pošiljamo tudi potem kabla ali brzojava. Za vsa nadaljna navodila pišite na:

BANČNI ODDELEK "EDINOST"

1849 West 22nd Street

Chicago, Ill.

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.
Izhaja trikrat na teden.

Edinost Publishing Company.

1849 W. 22nd Street,

Telephone: Canal 0098.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Three Times a Week by
EDINOST PUBLISHING CO., 1849 West 22nd Street, Chicago, Illinois.

Entered as second-class matter October 11, 1919, at the post office at Chicago, Ill. under the Act of March 3, 1879.

Strašna sramota za ameriške Slovence.

"Najslabši med najslabšimi" smo sedaj mi ameriški Slovence, vsaj kot taki smo sedaj razupiti po celi Ameriki.

Včeraj smo kratko poročali o uvodnem članku, katerega je prinesla pretekli tork "Chicago Daily Tribune" o Prosveti, uradnem glasilu Slovenske Narodne Podporne Jednote. Sramu smo zardeli, ko smo čitali to sramotno, uničujočo, poniževalno sodbo o nas. Toraj cele ducate raznih najrazličnejših časopisov, najrazličnejših narodov je urednik tega lista proučil, pa kaj je našel? Da je med vsemi najslabšimi listi, najslabjši naša slovenska "Prosveta," da bi bil celo nevaren obstoj naše države, ko bi k sreči ne bil tako majhen in bi ne imel primeroma tako majhnega kroga čitateljev. Strašno!

Toda, ko bi bila obsojena s tem samo "Prosveta" in njena ostudna pisava; le naj bi bila! Kolikrat jo je že obsodil naš list! Kolikrat smo že mi dvignili svoj glas v protest proti temu, kar je ta list pisal! Kolikrat smo že opozarjali vse ameriške Slovence na to ostudno pisavo in jih klicali na odpor, ali vsaj na protest! Kolikrat smo klicali članstvu organizacije, katere glasilo je ta list in jih opozarjali na dejstvo, da so vsi do enega so-odgovorni za to pisavo, da meče pisava njih glasila sramoto na nje same, naj se zato dvignejo, naj protestirajo, naj ustavijo tako pisanje in delovanje. Pa vse je bilo zastoj! S satansko ironijo so smešili ti mazači pri tem listu to našo pisavo, sramotili zlasti Rev. K. Zakrajšek, ker si je upal dvigniti svoj svareči glas proti temu; zmerjali ga na najgrši način, toda vse je molčalo, list "Prosveta" je pa dalje počenjal svojo gnjusobo.

Toda ta gnjusoba je pa slednjič tako narastla, da je nje smrad prodrl iz naše ožje slovenske javnosti v širšo ameriško javnost in danes stojimo ameriški Slovenci osramoteni pred to javnostjo kot prekucuhi, kot državni nevarni element, kot sovražniki ameriške vlade in ameriških ustav. List The Tribune namreč pravi, da je pisava listov samo odmev več ali manj splošnega prepričanja celega naroda, kar drugače bi se taka pisava ne dovolila. Seveda ameriški list si ne more misliti tolike sramotne breznačajnosti, kakoršno vidimo med nami, da bi drugače pošten in dober Slovenec, navdušen Amerikanec pa z lastnim denarjem podpiral to pisanje, da bi tisoče dobrih in poštenih članov Slov. Nar. Podporne Jednote mirno molčalo in pustilo nekoliko prekucuskim sleparjem pisati, kar in kakor se jim izljubi! Amerikancu je tolika breznačajnost nerazumljiva.

To počlo rdeče časopisje je res naredilo med nami ameriškimi Slovenci že velikansko škodo. Tisoče in tisoče žrtev že imamo med nami, katere je pisava tega lista moralno, versko in družabno uničila. Vsaj je tisoče objokanih oči, ki z gnjusom gledajo na povzročitelja njih nesreče — na Prosveto in jo zato imenujejo samo "Prokleta." Nedavno smo čuli slovensko — drugače brezversko prepričano ženo v Chicagi, — ki je rekla: "Toliko sem že preklinjala "Prosveto" in Zavrtnika in njene mazače in jih še bom do smrti, toliko gorja so mi povzročili, ker so mi pokvarili moža!" Posebno veliko je število teh žrtev po naselbinah, kjer ni slovenskega duhovnika, ki bi si upal javno se postaviti v obrambo svojega ljudstva proti temu početju in bi ga sproti ne branil pred temi moralnimi krvosesi.

Vendar hvala Bogu, v veliki pretežni večini je pa slovenski narod v Ameriki ostal do sedaj še vedno dober človek, ki ljubi svojo novo domovino s celo dušo, ki je miroljuben, ki spoštuje red in postavbe, ki je med najboljšimi državljani te dežele. Kako z veseljem so hiteli naši slovenski fantje v bojne vrste v svetovni vojski, ko je Amerika klicala pod orožje svoje fante. Kako junaške so se izkazali povsod! Koliko jih je bilo odlikovanih. Da, vse povsod so nas do sedaj še vedno poznali kot narod pravih patrijotov in navdušenih amerikancev.

Sedaj pa pride "Prosveta" in umaže s svojo grdo ne-ameriškostjo in ne-slovensko prekucusko pisavo in umaže naše dobro ime, nas naredi iz naroda poštenih ljudi in miroljubnih v navadno prekucusko bando, ki je nevarna celo državi in redu.

Večna sramota za cel narod, v katerem more tak list sploh obstati. Ameriški Slovenci, ali nas ni lahko sram? Vsi, ki imate le še malo časti in zaveznosti, kaj pravite na to? Ali ni to strašna krivica, katero je storila "Prosveta" nam vsem? Smo mi res narod prekucuhov? Smo mi res nevarni naši državci, naši ljubci Ameriki, katero ljubimo s toliko ljubeznijo? Za katero smo tako navdušeni, katere tako udani državljani smo? Je pisava lista "Prosvete" res odmev našega narodnega prepričanja? Kajne, kako strašna vnebovpijoča krivica!

Članstvo Slov. Narodne Podporne Jednote, je to vsaj odmev vašega narodnega prepričanja? Ste vi res sami, boljševidni, radikalni prekucuski fanatiki, kakoršna je pisava vašega glasila "Prosvete"? Ali vas je kaj sram, da plačujete s svojimi žulji toliko lumparijo?

Da, grda "Prosveta" nas je strašno umazala pred celo ameriško javnostjo, kajti "The Tribune," ki se javno zgraža na njeno pisavo je največji svetovni list, katerega se tiska v Chicagi vsaki dan skoraj osemstotisoč, v Londonu in v Parizu ne vemo koliko stotisoč.

Ameriški Slovenci, člani S. N. P. J., vidite, kolikrat je že naš list dvignil svoj svareči glas proti temu listu in njega pisavi, pa kaj ste vi na to storili? Molčali ste in pustili, da je kot odgovor blatil in mazal vaše najboljše može in vočitelje, ki so samo vam dobro hoteli. Zato je vaš molk velik narodni zločin! Vidite, toliko poštenih Slovencev vas je članov S. N. P. J., ki so popolnoma nasprotnega prepričanja, kakor je Prosveta pisala, pa ste vsi molčali in plačevali te mazače, da so vam zastropili vašo pamet, vaše mišljenje, da so vam podirali vaše narodne ideale, da so vam v blato teptali vaše najdražje svetinje in povzročili tako strašno sramoto! Ali se vsaj sedaj zavedate svoje krivde, ko stojite tako osramočeni pred celo ameriško javnostjo?

Zato vprašamo zopet: Ameriški Slovenci, boste tudi sedaj molčali in pustili ta strašno sramoten madež na svojem slovenskem imenu? Boste tudi sedaj toliko osramočenje mirno vtaknili v žep brez protesta? Boste pustili, da bomo ostali radi par podležev vsi umazani pred celo Ameriko kot prekucuhi, da bomo mi dobri in pošteni Slovenci umazani kot narod nemirnežev in p oti državnih ruvačev? Bomo?

Ne nikakor ne! In stokrat ne! Tega pa ne! Kajne, sedaj je pa mera polna! Kot en mož se moramo dvigniti pred vsem mi v Chicagi in potem vsa društva po celi Ameriki in protestirati javno pred ameriško javnostjo proti pisavi lista "Prosveta." Povedati moramo ameriški javnosti, da "Prosveta" ni odmev našega narodnega prepričanja, da je naš narod kot tak dober in pošten, da je miroljuben in domoljuben, da je navdušen Amerikanec, da je pisava Prosvete odmev samo malo boljševidikov, ki so se polastili kontrole uboge jednote in jo sedaj drže za vrat, ki pa ni velik del Slovencev, ki sedaj uganjajo te burke.

Ameriški Slovenci, sedaj imate, pa Vi besedo!

Govorite! Aka boste pa tudi sedaj molčali in ne protestirali, potem je pa res, da smo ameriški Slovenci same mevze, da smo res najslabši med najslabšimi.

Vse količjak pošteno slovensko časopisje pozivamo, naj se zavzame za ta slučaj in naj se izjavi.

IZ SLOVENSКИH NASELBIN.

So. Chicago. — Tudi učeča se mladina po svoje kaže zanimanje za cerkveni fair, ki se bode pričel v soboto 14. oktobra. Ko je zadnjo soboto po šoli, po krščanskem nauku dobila mladina 100. tikete za fair.... to je bilo življenje med učenci in učenkami. Hiteli so ko pridne čeblice od hiše do hiše in nabirali pocpise na številke in v treh urah so prvi nakolektali 14 dolarjev. To je gorečnost naših malih junakov in junakinj! Pa kako radi prihajajo vsako soboto h krščanskemu nauku. S prihodnjo soboto se bode poučevalo nad 60 učencev in učenek v dveh oddelkih. Mali bodo prihajali k pouku že ob 1. uri. Višja skupina se pa zbere točno ob 2. uri.

Zapisnik za cerkveni fair kaže, da so nekateri v naselbini sv. Jurija zelo vneti za letošnji fair. Za sedaj omenim, da je Miss Uršula Kučič že dve Donations books nabrala po \$25.00 in že nabira na tretjo knjižico. Mary Sebahar, skrbna mati večih otrok, pa si je vzela časa in je v enem dnevu nabrala na knjižico \$10.00. To je požrtvovalnost in gorečnost za cerkev. Mary Požeg je tudi v enem dnevu nakolektala in napolnila knjižico za \$10. in sedaj tudi ona že kolekta na tretjo knjižico. Naš mali, pridni ministrant Edy Primožič, se je ojunčil in je nabral na knjižico celih \$15.00.

Mr Frank Juvancić hoče pa vse prekositi in je vzel Donations book in je za fair daroval Gas-Heater t. j. plinova peč za vodo greti in se hoče potruditi, da prinese na knjižico \$100.00. Pa ne smete misliti, da so to edini. Ne! Vse naštevati bi bilo preveč. Pač pa vsi do sedaj doposlani darovi za fair dokazujejo, da se bode slov. naselbina sv. Jurija na letošnjem cerkvenem fairu dobro izkazala, izborna odrezala. Tako je tudi prav! Ne propasti, ampak napredovati hoče slovenska naselbina sv. Jurija v So. Chicagi!

Cleveland-Collinwood, Ohio. — Vroče poletje stega proti nam že svojo roko v pozdrav. Prav je, bi teku človek, da greš nadležna vročina, toda v kratkem bo nas pozdravila stara tetka zima, ki bo pogrnila doline, gore in hribe s svojim belim prtom, nastalo bo zopet mrzlo in zopet bomo godrnjali čez neusmiljeno starko zimo. Je že tako, ljudje nismo nikdar zadovoljni. Pa saj, kdo pa more biti zadovoljen pri položaju, kakoršen vlada danes na svetu. Izvanreden človek bi moral biti, da bi danes bil zadovoljen s položajem, v katerem mora živeti ubogi delavec. Ni dovolj, da mora živeti v brezdelju v času stavk, ampak prepovejo mu še celo stavkati, to se pravi, delati moreš in držati jezik za zobmi, pa naj te gospodine plača kakor hoče.

Dokler bo delavstvo tako neumno, da bo dajalo svoje glasove ob času volitev za kapitalistične kandidate, sploh ne moremo drugega pričakovati, kakor, zatiranja in preganja-

vedno gledal na tiste, ki so mu pomagali, za delavske koristi pa ne bo dal mnogo, ker ni iz njihovih vrst.

Zato vedno se vsak izmed delavcev poprej prepriča, kakšen je kandidat za katerega bo volil. Volitve, ki bodo prišle, bodo zahtevale naše prave preudarnosti, če jo ne bomo imeli, bomo zopet volili ljudi, ki so mogoče za kandidate samo zato, da bodo nas pomagali vred s kapitalisti zatirati, kadarkoli se bomo držnili, potegniti se za svoje pravice.

Delavske razmere v naši naselbini niso bogve kaj in se o istih ne more za enkrat pisati pohvalno. Zaraditega ni svetovati nobenemu, da bi hodil v to mesto za delom.

Društvenega življenja je med nami mnogo. Pisal bi kaj o konvenciji, ki se je vršila v naši naselbini v Slovenskem Narodnem Domu, pa to sta že izvršila tukajšnja reporterja clevelandskih listov, ki sta v pisavi bolj pridna, kakor jaz. Zato bom to preskočil.

Pozdrav!

Naročnik.

NAZNANILO!

Članstvu Slovenske Podporne Družbe sv. Mohorja v Chicagi, se tem potom naznanja, da se prihodnja redna mesečna seja ne bo vršila v nedeljo 1. oktobra, ker na ta dan bo družba sv. Mohorja priredila svojo igro. Vršila se pa bo prihodnja redna mesečna seja naše družbe sv. Mohorja prihodnji četrtek večer, dne 5. oktobra točno ob 7:30 uri zvečer. Vsi člani in članice naj gotovo pridejo na to sejo.

Vsi člani(ce) so prošeni, da to izpremembro glede seje vpoštevajo, ker seje in igre se ne more obdržati v enem in istem času.

Družbeni odbor.

VABILO

k gledališkima predstavama

"IZPOD BURKELJ"

Veseloigra v 6. dejanjih

in

"KMET IN AUTOMAT"

Burka v dveh dejanjih

ki jih priredi

"SLOVENSKA PODP. DR. SV. MOHORJA"

V nedeljo, dne 1. oktobra 1922.

točno ob 2:30 uri popoldne in ob 7:00 uri zvečer,
V CERKVENI DVORANI SV. ŠTEFANA
NA LINCOLN IN 22nd PLACE.

Sedeži za odraslene: 50c.

Za otroke popoldne 10c. zvečer 50c.

PROGRAM:

1. GOVOR, govori.....Rev. K. Zakrajšek.
2. PETJE.
3. IGRA "Izpod Burkelj."

IGRAJO SLEDEČE OSEBE:

Groga Butelj, kmet iz Babje-vasi Mr. Joe Fajfar.
Špela, njegova žena.....Miss Rosie Vahtar.
Joža Krivc, gostilničar.....Mr. Silvo Hrastar.
Urša, njegova žena.....Miss Kathryn Gregorich.

Mešetarji: {Mr. John Ovniček.
.....Mr. John Prah.
.....Mr. Frank Augustin.

Kmetje: {Mr. John Ovniček.
.....Mr. John Prah.
.....M. Frank Augustin.

4. IGRA "Kmet in Automat".

IGRAJO SLEDEČE OSEBE:

Peter, kmet iz Srednje vasi.....Mr. John Jerich.
Mihec, nagajivi deček.....Mr. Viljem Bogolin.
Pismošča.....Mr. John Prah.
Uradnik.....Mr. John Kastelic.
Polica.....Mr. Frank Augustin.

5. PO IGRI PROSTA ZABAVA.

Vse Slovence in Slovenke iz Chicagi in okolice najljubneje vabimo na te predstave. Obe igri ste nenavadno šaljive in smeja bo na cente. Kdor hoče viditi pristni slovenski humor, ta naj pride v nedeljo dne 1. oktobra na našo igro in dobil ga bo.

Za obilno udeležbo se priporoča:

ODBOR.

AMERIŠKA SLOVENKA.

VARČNA ŽENA JE BLAGO-SLOV PRI HIŠI.

Ničesar ne potrebujejo naši domovi bolj, kot varčnih gospodinj in mater. Varčna žena je termometer, ki kaže vsepe posameznih domov. Koliko skrbna gospodinja prihrani na izdatkih, ako zna pravilno voditi gospodinjstvo pri hiši. Zlasti sedaj v jesenskem času imamo priliko opazovati, kako nekatere pridno spravljajo v konzerve različno sadje, zelenjavo in druge kuhinjske potreščine, katere se sedaj dobi za mali denar, a če hoče gospodinja kupovati te stvari sproti v trgovini mora izdati trikrat ali štirikrat toliko za nje, kakor jo stane sedaj in po vrhutega še nima tistega domačega priljubljenega okusa, kakor ga ima doma po domačem načinu narejeno, pripravljeno blago.

Konserviranje se lahko vrši tako po mestih, kakor na deželi. Sadje in vse sočivje je sedaj na jesen jako po ceni in ga je prav lahko nabaviti. Sedaj je najboljša prilika, da se gospodinjne preskrbe in založe s sočivjem za zimo. Ko enkrat pritisne zima, ko po farmah zmanjka sadja in zelenjave, tedaj jo prično po trgovinah dražiti in ž njo verizijo, kakor se jim poljubi. Če gospodinjne to premislijo pravočasno, si prihranijo marsikaki cent.

Žene pa lahko varčujejo tudi pri drugih stvarih. V splošnem žena lahko veliko prihrani, ker ona je prav za prav nekaki administrator pri hiši pri prehranjevanju. Varčnost žene pa vpliva tudi na moža. Veliko mož, če pogledamo v življenje, je bilo nekdaž zapravljenih, danes so vsi drugačni, so varčni in se jim vsak cent smili. Od kje ta izprememba na njih? Prišla je polagoma od njihovih žena. Ženske so počasi vplivale na nje, da je zapravljeni grdo in možje opominjani dan na dan od svojih dobrih žena so končno izprevideli, da imajo žene prav in so sledili njihovim nasvetom.

Zato pa žene bodite varčne pri vsaki stvari. Od vas je odvisen napredek v vaših družinah, kakor tudi v celi državi. Varčne gospodinjne so blagoslov hiši, nasprotno pa so zapravljenke največje prokletstvo za hišo in družino.

D.

ZA KUCHARICE.

Šampinjoni v kislu. Majhne, še ne odprte gobe šampijone osnaži in olupl vsaki gobi klobuček. Ako imaš le malo majhnih in morda tudi večje, že odprte, tedaj pazi da porabiš le trde in zdrave nečrvice gobe. Pri vsaki izmed teh odreži steblo, klobučke pa olupl in jim odstrani spodnje rjavo meso. Sicer pa jih pripravljaj kakor jurčke. Lupine in rjavo meso lahko porabiš za juho, ako je namreč vse snažno.

Pravtako lahko pripraviš vse užitne gobe, toda lupiti ni treba vsakih.

Paradižnični sok s salicilom. Pretlači dobro zrele paradižnice skozi sito. Potem stehaj sok in zmešaj na praška. 20 funtov soka eno četrt unče praška. Napolni s sokom steklenice, ki jih zaveži s pergamentom in shrani. Ta sok lahko rabiš za polivke in sploh pravtako kakor sveže paradižnice.

Cele paradižnice v slani vodi. Na-

loži dobro dozorele, pa še trde paradižnice kolikor mogoče tesno v steklenice s širokim vratom. Potem deni v dva gal. vode 4 unče soli, ča zavre, ter hladno nalij na paradižnice toliko, da stoji čez nje. Zaveži steklenice s pergamentnim papirjem in jih shrani.

Slane kumare. Omij napol dorastele kumare, jih napikaj malo z nožem ter vložil kolikor mogoče tesno v steklenice ali prstene lonce. Vmes deni koleščke hrena in vršičke kopra. Potem zavri 6 qt. vode, kateri si dodala 4 unče soli in kavno žlico medu. Mlačno vlij na kumare, da stoji čez. Da se rajši kisa, prideni tudi majhno žlico vode od kislega mleka. Pokrij posodo z desčico in obteži s kamnom. Postavi jih na prostor z 20—25 stopinj C. toplote ter pusti približno 14 dni. V tem času so dobre za rabo. Potem se postavijo na bolj hladen prostor.

Zelene paradižnice s kisom. Zelenim paradižnicam odstrani pečke ter jih razreži na rezance. Iste polij z vrelo, dobro slano vodo, potem jih poplakni še z mrzlo in pusti, da se ohladi. Medtem pa zavri vinskega kisa, ga osoli in shladi. Naloži potem paradižnice v steklenico, vrzi zraven par strokastih čebulic (šalotk) in par lorberjevih lističev ter nalij s kisom, da stoji čez. (Dobro je, če vliješ na vrh malo olja, a neobhodno potrebno ni.) To se rabi k mesu ali k solati.

Gobe v kislu. Osnaži majhne in trde jurčke; ako nimaš dovolj majhnih, smeš vzeti tudi večje, a biti morajo trde. Vsaki gobi odreži steblo in ga prekolji čez pol. Pri klobuku pa odstrani spodnje meso, ako je že rumeno. Če je pa še belo in trdo, tedaj lahko ostane. Tako pripravljene gobe operi in kuhaj v vreli, primerno slani vodi 7—10 minut; nato jih stresi na rešeto, da se odteko. Medtem pa zavri vinskega kisa, deni vanj nekaj poprovih zrn, lorberjev listič in malo muškatoevega cveta. (Kisa bodi toliko, da bo lahko pokrili gobe v steklenici.) Deni v kis odcejene gobe in jih pusti, da še parkrat prevro. Nato jih odstavi; nekoliko ohlajene deni s kisom in dišavami vred v steklenico ter vlij na popolnoma mrzle malo finega namiznega olja. Naposled jih zaveži s pergamentom.

Nekaj za ženo.

Žena je brala neko medicinsko knjigo, kjer je bilo pisano: “Mož potrebuje 8 ur spanja, žena pa 10 ur spanja.”

Žena vsa vesela svojemu možu prebere te vrstice in ga vpraša: “Ali si irazumel, kar sem ti prebrala?” Mož: “Seveda sem!”

Žena: “Kako lepo! Ti boš lahko vstajal vsako jutro in pripravil zajterk že poprej, ko bo treba meni vstati.”

EMIL KISS, BANKIR,
133 Second Avenue,
New York, N. Y.

ZASTOPNIŠTVO

od
Slovanske banke D.D. Zagreb,
Prve Hrvatske Štedionice,
Zagreb, Francoske-Srbske
Banke, Beograd, in od
njih podružnic v Jugoslaviji.

Izplačuje se gotovo amerikaške dolarje, dinarje in kro-
ne, potom pošte in kabla.
Prodajam šifkarte za vse linije.
Dobimo vam rojake iz
kraja. Opravljam vsa
bančna dela. Prejemamo na uloge denar in plačujemo po 4% obresti.

PIŠITE PO CENIK.

EMIL KISS,
133 Second Avenue,
New York, N. Y.

NASREDIN, TURŠKI

PAVLHA.

(Konec.)

3. Skrivnost.

Nasredin je odšel v neko stran gora ležeče mesto, da bi prebil tam nekaj veselih dni s prijateljem. Ker ga pa ni dobil doma, mu je bilo dolgčas; zato je mislil, kako bi si s kako šalo okrajšal ure. Šel je na trg in razglasil ljudem: “Če hočete zvedeti neko skrivnost, pridite nocoj v mošejo, kjer vam jo bom povedal.”

Ob določeni uri je bil tempelj nabit poln in Nasredin je stopil res na prižnico, pozdravil vse navzoče in rekel: “Prišli ste, že res, da bi slišali skrivnost. Ali vam je mogoče že znana?” “Kako nam naj bo znana?” “Potem vam jo hočem rajši jutri povedati, boste bolj zbrani.” Po teh besedah je stopil zopet s prižnice, ljudje so pa silno godrnjali.

Drugi dan je prav tako vprašal vernike in dobil isti odgovor. Toda tudi zdaj ni ustregel radovednežem. Tretji dan je stopil zopet na prižnico in vprašal množico kot prejšnje dni. Ti so se pa zmenili in odgovorili: “Nekaterim je znana, drugim pa ne.” “To je krasno,” odgovori zvit Nasredin. “Katerim je torej skrivnost znana, jo naj povedo tistim, katerim ni znana!” Nato je hitro odšel iz mošeje skozi stranska vrata.

4. Kotel.

Nasredin je dobil od prijatelja recept in neko pijačo, ki mu je obetala dobro kupčijo. Ker je pa potreboval za kuho velikega bakrenega kotla, sam je pa imel le majhnega, je šel k sosedu vrtnarju, po imenu Mustafa, ki je kuhar sadje, in ga prosil, naj mu posodi za nekaj časa bakren kotel. Mustafa mu je ustregel, rekel je pa, da mu mora določenega dne vrniti kotel. Ko je potekel rok, pride Nasredin k znancu, pa ne z izposojenim, ampak s svojim majhnim kotličkom.

“Kaj hočeš s tem?” vpraša Mustafa. “Tvoj kotel je rodil mladega, bodi za zdaj s tem zadovoljen!” “Dobro,” pravi Mustafa na to šalo, “za zdaj vzamem tvojega mladika, toda kmalu mi prinesi tudi starega.”

DRUŠTVO SV. VIDA ŠT. 25., K. S. K. J. V CLEVELANDU, OHIO.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 50. leta starosti. Vi se lahko zavarujete za \$250, \$500 in \$1000 smrtnine. Društvo plačuje \$7 na teden bolniške podpore. V mladinski oddelci se sprejemajo otroci od 1.—16. leta starosti. Družbuje vsako nedeljo v mescu v Knausovi dvorani. Asesment se plačuje samo na seji, od 10 ure dopoldne do 4. ure popoldne. Vsa nadaljna pojasnila dobite lahko vsaki čas pri društvenih uradnikih.

Predsednik John Widervol, 1153 East 61st Street.
Podpredsednik Joseph Žulič.
Tajnik Ant. Fortuna, 1176 E. 61st St.
Blagajnik John Melle.
Zastopnik Joseph Rus, 6519 Bonna ave.
Nadzorniki John Žulič, Anton Strniša in Joseph Ponikvar. — Zastavonoša Ant Drečnik. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliška.

KADAR MISLITE NA STARI KRAJ, MISLITE NA SLOVENSKO BANKO

ZAKRAJSEK & ČEŠARK

70 Ninth Ave., New York, N. Y.

Ona pošilja denar v stari kraj potom svojih lastnih direkt-nih zvez s pošto in zanesljivimi bankami,

prodaja parobrodne listke za ve važne linije za potovanje i Evropo in o dtam sem.

izdeluje listine za dobavo oseb iz starega kraja in druga notarska opravila.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na zgoraj navedeni naslov.

TOČNA IN SOLIDNA POSTREŽBA.

ga!” Minevali so dnevi, a Nasredina ni bilo videti z izposojenim kotlom. Nekega dne ga sreča Mustafa na cesti in vpraša: “Hodža, kaj pa moj kotel?” Nasredin se popraska za ušesi in pravi: “Umrli je.” “Ne govori mi neumnosti in mi ga vrni!” “Še enkrat ti rečem, da je umrl.” “Če boš take budalosti govoril, te pojdem tožit.”

Mustafa gre res v sodnijo in zatoži Nasredina. “Kaj boš na to odgovoril?” ga vpraša sodnik. Ta odvrne: “Mustafa je rekel, ko sem mu prinesel majhni kotel, da ga hoče smatrati za mladika in za zdaj obdržati. Toda nič ne more imeti mladika, kar ni živelo. Kar pa živi mora umreti. Če mu torej zatrjujem, da je njegov kotel umrl, ne more nad tem dvomiti.” “V tem dvomnem slučaju,” pravi sodnik, “more razsoditi samo Alah. Jaz tega ne morem.”

S tem je oba odpustil.

5. V kopeli.

Ko je moral Nasredin radi boleznih dalj časa ležati v postelji, je šel v javno kopališče, kjer so dobili med tem nove uslužbenke, ki ga niso poznali. Ko so ti videli, da nima imenitne obleke, niso ravnali z njim preveč prijazno, ampak so mu dali staro rjuho in umažane hlačiće. Sploh so mu šli malo na roko. Ko se je skopal, je odšel, ne da bi izpregovoril besedico, toda v veliko začudenje vseh strežnikov je vrgel na mizo deset asprov, svoto, ki so jo dali komaj premožni gospodje.

Nekaj tednov pozneje je prišel Nasredin zopet v isto kopališče. Ker so se spominjali strežniki velike napatnine od prej, so zelo prijazno ravnali z njim. Zopet ni izpregovoril besedice, ko je odhajal, toda vrgel je samo en asper na mizo. Služniki so se čudili tej majhni svoti in rekli: “Gospod, kaj pomenja to?” “Popolnoma prav,” odgovori Hodža. “Ta asper sem plačal za zadnjič, prejšnjih deset asprov sem pa plačal za danes.” Nato je odšel.

(Bergstadt V., 11.)

POPRAVEK.

V zadnji številki “Edinosti” je bil tiskarski škrat precej hudomušen. Urinil je kar dve napaki. Namestu Mr. Komučar, beri Mr. Lawrence Korencan in mali Pičman je nabral \$2.78, ne pa \$278.00, kakor mu jih je škrat prisodil. Toliko prosimo, v popravek.

KAKOR FENIKS.

Feniks je bila bajna ptica starodavnih Arabcev, ki so verjeli, da zgori feniks na koncu svojega dolgega življenja v plamenih svojega gnezda, ali iz pepela pa da je izšel zopet ves mlad in svež. Trinerjeva tovarna je bila hudo poškodovana pred tremi tedni. Dvoje gornjih nadstropij je uničila razstrelba in plamen. Ali liki feniks je Trinerjeva izdelovalnica zopet zrastle iz razvalin vsa mlada in sveža. Delo je ostalo neprekinjeno, in vsak odjemalec more dobiti svoje priljubljeno želodčno zdravilo Trinerjevo grenko vino, kakor bi se nič ne pripetilo. Ravno sedaj potrebujete to zanesljivo zdravilo, ki je brezprimerno v slučajih slabe slasti, zaprtja, plinov v črevesju, glavobola, splošne oslabelosti itd. Trinerjev Liniment je drugo primerno zdravilo v tem letnem času. To zagotovo odpomore v slučaju revmatizma ali nevralgičnih bolečin, trganja v ledju itd. Vaš lekarnar ali trgovec z zdravili more dobiti za vas vsa Trinerjeva zdravila, samo zahtevajte Trinerjeva!

(Adv.)

SLOVENKA ALI HRVATICA

ki želi sprejeti službo gospodinjne v hrvatskem župnišču, blizu Chicage naj se priklasi na upravništvo tega lista.

Michael Železnikar

JAVNI NOTAR V URADU “EDINOSTI”.

Izdeluje vsa NOTARSKA DELA kakor “affidavite”, pooblastila, kupne pogodbe za tu in stari kraj.

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

KNJIGE!

SLEDEČE KNJIGE DOBITE DO 30. SEPTEMBRA PO POSEBNO ZNIŽANI CENI.

ANGLEŠČINA brez učitelja v slovenskem jeziku,
A. M. Slomšek o sv. Cirilu in Metodu,
Spolnui zapovedi 400 strani.

Vse tri knjige dobite za \$1.00

o**o**o

SVETO pismo,
Sveta ura,
Sprejemnica društva krščanskih mater.

Vse tri knjige s poštnino \$1.25

o**o**o

ŽIVLJENJE našega Gospoda Jezusa Kristusa,
Nebeška krona,
Prst božji,
Sveta Germana,

Vse štiri knjige s poštnino \$1.25

o**o**o

DVE slike, Rev. Meško,
Franc Pirc,
Friderik Baraga,
Prilike patra Bonaventure.

Vse štiri knjige s poštnino \$1.25

o**o**o

PRIJATELJI poštenega berila požurite se in naročite te knjige. — Naročnino pošiljajte na:

AVE MARIA

1849 West 22nd Street,

CHICAGO, ILL.

DRUŠTVO SV. CIRILA IN METODA

štev. 18. S. D. Z., CLEVELAND, O.
V društvo se sprejemajo člani od 16 do 55 leta starosti. Zavarujete se lahko za: \$150, \$300, \$500, \$1000, \$1500 in \$2000, smrtnine. Za bolniško podporo pa se lahko zavarujete za \$7 ali pa \$14 na teden. V društvo lahko vpišete tudi otroke od 1 do 16 leta starosti. Za nadaljna pojasnila se obrnite na društveni odbor.

Društvo zboruje vsako 3 nedeljo v Knausovi dvorani ob 1. uri popoldne.

Predsednik Rudolf Cerkvenik, 1115 Norwood Rd.; podpredsednik Josef Zakrajšek, tajnik John Vidervol, 1153 E. 61st St.; zapisnikar Jos. Zaveršek ml., blagajnik A. Basca, nadzorniki Anton Vidervol, Ant. Strniša in Josef Zakrajšek st. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliška. Zastavonoša Ferd. Misič, Redar John Peterlin.

LAKOMNIK.

Ksaver Meško.
(Konec.)

Tudi Smrečnik gori v vrhah je razmišljal in tuhtal. Računal je: „Vem, ogoljufati me hoče, skopuh in lakomnik. Ogoljufal je itak še vsakega, ki je z njim barantal in kupčeval. Kaj pa je njemu, krivičniku, ena krivica več ali manj! Ko bi le denarja ne rabil tako silno, resnično, ne bi se pečal z možem. A prisiljen sem, da prodam. Toda počakaj, ukani me ne boš, Tratar, cigan in kralj vseh cigánov.“

Smrečnik je žgal žganje, kakor nihče na planinah, dasi so žgali vsi imenitno kapljico. In žganje si je izvolil prekanjenec za zaveznika in pomočnika.

Prijazno in veselo je sprejel Tratarja, kakor najljubšega gosta, najdražjega prijatelja. Govoril mu je vse popoldne kakor jezični dohtar za milijonsko pravdo. Hvalil je Tratarja, hvalil njegov dom, Trato, hvalil njegovo podjetnost in gospodarstvo njegovo, zgled in šola vsem, hvalil pa tudi sebe in svoja jabolka. Vmes je pel hvalo in slavo žganju, ki se je zapeljivo lesketalo iz velikih zelenkastih steklenic. „Tegale še poizkusi, Tratar! Na zdravje, Tratar!“

Napiljal je tako pogosto, da je bilo Tratarju malone preveč te prijaznosti in gostoljubnosti. A branil se ni prehudo ter je krepko nagibal čašice. „Saj ni treba plačati,“ je mislil v skopem, pohlepem srcu, ki bi najrajši imelo vse, kar so le videle oči. Smrečnik pa je računal v srcu, lokavem kakor srce konjskega barantača: „Petero, če ne večkrat, mi plača pri sadju, kar mi izpije.“

Že so ugasnili solnčni žarki, prijatelji in varuhi človekovi; že je odzvonilo pozdrav Mariji, in blagoslov božji se je z večernim mirom še enkrat razlil na široko čez zemljo, preden jo ogrne mrke noči valoviti pišč, ki hrani in skriva v mračnih svojih gubah tisoč in tisoč nevarnosti za vsako bitje božje; že so prihajale ure, ko duh noči, duh greha in zla in pogubljenja, in zahrbtna morilka, koščena smrt, nastopita s podvojeno silo in s potrojeno naglico svojo pot po širnem svetu, in ko dobri duhovi stopijo tesneje k svojim varovancem in čuvajo nad njimi s podvojeno ljubeznijo, s potrojeno skrbjo, kdor ima še pač dobrega duha variha — tedaj se je odpravljal Tratar z gora.

Šel pa ni sam, tudi dobri duhovi, čuječi varuhi niso stopali ob njem po ozkih gorskih potih, vijočih se tik ob črno zevajočih prepadih. Spremljali so ga le duhovi v obilici zavžite pijače; v razposajenem, bohotnem plesu so mu divjali v vroči težki glavi. In vsi zli duhovi, ki jih je priklinal kdaj v življenju iz skrivnih globočin večnosti s svojimi krivicami in goljufijami, so šli nocoj z njim na tej nevarni poti proti domu. V divjem plesu so se vrtili okoli njega, da se mu je zdaj zameglilo pred očmi, zdaj zaiskrilo, in se mu je zdelo, da se giblje in ziblje pogorje pod njim, da pleše mračno nebo nad njim, da se vrti ves v noč in grozo zaviti svet ob njem.

„Pazi, Tratar!“

„Nocoj — če le nocoj pridem srečno domu —“

Zagrmelo je nad njim, kakor bi mu nebo hotelo zadušiti srčno prošnjo in veliko obljubo, ki jo je nameraval poslati v višave, kakor bi mu grozilo in mu naznanjalo, da ga ne mara poslušati, ne uslišati.

Ozračje je bilo prenasajeno s težečo vročino. Zdaj in zdaj je potegnil kratek, šumeč sunek skozi potuhnjeni, prežeči mir, kakor bi plašna priroda zadihala in zavzdihnila naglo, v tješni grozi. V zraku je viselo težko in grozno, kakor bi visela nad svetom razjarjena, stisnjena roka božja, pripravljena, da udari v prihodnjem hipu s strašno jezo, z uničujočo močjo. Zablisknil je zdaj zdaj iz očesa božjega žarek, nagel, bleščil in pekoč, kakor bi Večni premeril s hipnim pogledom globočine pod seboj, ali se še kuha v njih hudobija, ali še cveti goljufija, ali se še mogočno in bahato šopiri odtitja, katerih krik po maščevanju se tolikokrat, tako glasno in tako bolešno dviga k njemu v visočine. In komaj je pogledal vsevidni čez obličje zemlje, se je razsrdil in je zagrozil z bobnečim glasom, da se je streslo gorovje in so zadržtele doline, kakor trepetna plašno srce bojazljive deklice pred razvnetim srdom očetovim.

In v tej temi, ob teh kratkih, pretiranih žarkih, ki so bolj slepili s svojo žgočo ostrostjo nego kazali pot, ob tem groznem šumenju in bučanju je taval Tratar po ozkih potih z gor. In si je govoril v blodnih mislih: „Ko bi bil doma, na Trati! Kaj za škrate sem se zamudil tako dolgo! . . . Spet koren . . . tu spet drevo . . . za pet ran Kriščevih! . . . Ne pidi daleč ne vidi človek pred seboj . . .“

Zadeval je zdaj ob nazgor štrleče korenine, zdaj je treskal ob drevje, da mu je plesal venec pisanih isker pred očmi, in se srdil ob vsej gro-

zi nase in na Smrečnika.

„Norec, da sem mu tako dobro plačal! Upijanil me je, ta zvitorepec gorjanski! . . . Ali me ni upijanil? — Križ božji, kako grmi! Kakor bi se podiral svet, se bližal sodni dan . . . V imenu Očeta in Sina in svetega Duha. Oče naš, ki si v nebesih . . .“

Molil je kakor v sanjah, a nikoli ni domolil očenaša do konca. Poprej je spet butnil ob kamen, spotaknil se ob koreniko, da se je nevarno zagugal in bi skoraj padel, zaletel se ob deblo pripotnega drevesa. Ali pa mu je zmedla misli in besede molitve grozota noči, strahota razbrzdanih prirodnih in nebeških sil, ki so divjale med zemljo in med nebom. V oblakih so se križali bliski, kakor bi hoteli s strašno blestečimi svojimi ostrinami razrezati vse nebo, v cape raztrgati in razcefrati ves črni zastor, viseč od neba do zemlje in čez ves svet. Bobnelo je čez gore in doline, iz štrlečih čeri in iz prepadov v temo skritih, kakor bi trobile trobente sodnega dne in bi klicale: „Postoj, krivičnik in goljuf! Stopi sem pred Sodnika in daj odgovor, zakaj prišla je tudi zate ura računa in plačila.“

Nenadoma, glej, se je posvetilo iz doline, kakor bi se razlila skozi razburkano noč luč slabe leščerbe. A že čez malo hipov je bila vsa noč tam dol rdeče razžarjena.

Tratar je očrevel. Obstal je na mestu, kakor bi ga bila prišla od spredaj silna roka in ga ne bi pustila naprej.

„Jezus, Marija, ali gori?“

Pijane oči so mu stopile iz jamic in so videle čez hipe že mnogo jasneje, kakor da je ob novi grozoti izginjala in izpuhtevala pijanost. S strašno grozo so strmele na žareče valove, ki so se razlivali na vse strani mračnega morja, na vse strani globoke, črne noči, da se je bolj in bolj jasnila. Moreča teža mu je legala na srce, mračne slutnje so se mu v hipu polastile vseh misli:

„Kje je to? Pa ni na Trati? — Ravno tam mora biti Trata! — Trata gori, moja Trata! . . . Črešnik, ti si jo preklel . . . trikrat preklet bo di ti! . . . Ah ne, ni mogoče! Ni Trata, moja Trata — ni! . . . Ali je, ali ni? . . . Glej, tamle tista samotna bora — jasno ju vidim, in prav tam čez leži Trata . . . Nebeški Bog, ti pravični . . . ali si jo udaril ti? . . . Moj dom, o moj dom!“

Glasno je govoril v bučečo noč, ječal, rjul kakor ranjena zver. — V hipu pa se je spustil v divji beg. Nič ni več pazil na pot, le v odsev čaljnega ognja so se mu spet in spet upirale plašne oči. Nič ni mislil, da so tik ob stezi prepadi globoki, za smrt nevarni. Ni imel časa za take malenkosti, le na Trato je mislil, na ljubljeno svoj dom, ki gori, ki trpi in ga kliče: „Kje si? Glej, uničuje me ogenj, a ti — kje si, da bi mi pomagal?“

Dalje in dalje je drvel v noč, pod strašnimi bliski nebeškimi, pod grozečim gromom božjim. . .

Zdaj, o angelj varih, če ga ima — stopaj tesno ob njem, drži ga z močno roko, vodi ga varno! Zakaj oko njegovo je vse zbegano, ne pazi več ne na smer, ne na pot; noga njegova stopa po nevarnih krajih, še nevarnejšim naproti. Zdaj, o pomočnik v sili, o svarilec v nevarnostih, stopi k njemu in ga glasno posvari: „Pazi, Tratar! Stopaj previdno!“ — Zdaj, o Mati vseh, ki trpe in so v stiskah, o Kraljica romarjev in popotnikov, o Zavetnica zablodenih, razprostri nad njim svojo mogočno liljsko roko, poreci mu s svojim milim, vedno skrbnim materinim glasom: „Pazi, otrok! Glej, kam drviš, ti ubožec!“ — Zdaj, o milostno oko božje, odpri se, polno usmiljenja, posveti mu, polno ljubezni, in mu pokaži prepad, ki zija pred njim. Odpri se — v zadnjem hipu!

Ni vreden? . . . Ni vreden — o Bog! . . .

Divji krik je jeknil skozi viharo noč.

Kamenje ob robu prepada se je krusilo, odtrgano od matere skale po veliki teži, ki je nenadoma padla nanje; kotljalo se je v globočino, odbijalo se od čeri, padalo globlje in globlje. Veter je zaječal z zateglim jokom nad zevajočim prepodom, kakor bi zavijal pes nad mrtvim svojim gospodarjem. Oko božje je pogledalo s kratkim, vse prodirajočim pogledom na prazno pot in na globoko dno prepada; bobneče se je valil grom čez gorovje.

Vmes pa so se krohotali zli duhovi: „Naš si, Tratar.“

TURKI PRODRAJO NAPREJ.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

govoriti od Francozov, da naj se dovoli Turkom prehod na evropski kontinent.

Splošno politično mnenje je, da, ako bi Francozi obljubili Angležem pomoč pri vzdrževanju nevtralitete v Carigradu in dardanelskih ožinah bi slednji nikdar ne bili tako popustljivi napram Turkom, kakor so. Toda, kot prefrigani kramarji, ki gledajo le za svojo lastno korist, nočejo sami s svojo roko po kostanj v žerjavico, dasi bi ga radi, ker kontrola nad Carigradom in Dardanelom, Angležem zelo diši.

Se vedno pa seveda ostane vprašanje glede turškega povrata na evropski kontinent, kaj bodo k temu poredki balkanci. Ako Grška preorganizira svojo armado in ako poseže v konflikt tudi Jugoslavija, je enostavno, da Turki ne bodo zmogli samo v svojo močjo priti nazaj na Balkan. Tu pa nastane vprašanje, bodo li zavezniki zahtevali od balkancev, da se iste pusti nazaj v Tracijo? Bodo podpirali li Turke, ako prične govoriti puška med Turki in Balkanci? To je vprašanje, ki je za enkrat še skrivnost za vse politične opazovalce. Eni prerokujejo, da Angleži vsled tega nočejo zadrževati Turkov, ker so dobro prepričani, da jih balkanci nikdar ne bodo pustili nazaj na evropski kontinent. Zato se jim ne vidi vredno delati nepotrebnih stroškov in žrtev, ker to delo bodo opravili balkanci sami. Drugi pa zopet prerokujejo, da bo Anglija najbrže zamenjala za dovoljenje Turkom v Tracijo za razne koncesije v Mali Aziji in drugih provincah, ki mejijo na Angleške kolonije v Afriki in Indiji. Koliko je na tem resnice bo v kratkem pokazala bodočnost.

AMERIKANSKA KATOLIŠKA DUHOVŠČINA ZDRUŽENA.

Washington, D. C., 29. sept. — Vsi ameriški katoliški kardinali, nadškofje in škofje so baje sklenili krepko podpirati delovanje Narodnega Katoliškega sveta v Washingtonu, katerega glavni cilj je razširiti katoliški tisk. Slovenci! Kdaj se bomo mi združili?

KOMARJI USTAVILI POULIČNO ŽELEZNICO.

V sredo zvečer nekoliko po 5:30 uri se je mahoma pojavil cel oblak komarjev (mosquito) in se mudil ravno nad cerkvijo sv. Jurija v So. Chicago. Ker se je že večerilo, bilo je videti, kakor da se močno kadi iz cerkvene strehe. To prikazen opazi neki mož, ki je ravno peljal s „trukom“ mimo. Silno se prestraši. Ustavi avto, telefonira na „fire-department“ in skliče bližnje ljudi. Vsi so prestrašeni bili mnenja, da res gori cerkev. Od dveh strani pridrvi ognjegaši in že pričenjajo svoje delo. Med tem časom sta pa šla v skrbi Mr. Gradišar in Mr. Smrekar pregledovati podstrešje, ako je morda res kak stik elektrike povzročil nesrečo. Ko ničesar ne najde, ustavita delo ognjegašcev in pomirita ljudstvo, katerega se je v kratkem času nabralo toliko, da je morala poulična železnica obstati. Celi oblak nakopičenih komarjev je pa odšel mirno dalje. Prvotna zmešnjava ljudi se je spremenila v smeh in veselje. Hvala Bogu, da ni bilo res kaj hudega!

GROZNI UČINEK STRELE.

Spezia, Italija, 29. sept. — V pomorski utrdbi Falconaro v genovskem zalivu je včeraj udarila strela, ki je rodila strahoviti učinek. Strela je udarila v vrh hriba s tako silo, da je odneslo več tisoč tonov zemlje in zračni pritisk je dosegel okolično v deset milj krogu. Cela vojaška posadka, ki je obstajala s italijanskih pomorščakov je bila ubita, deloma od zračnega pritiska, deloma od zemlje, ki jo je pritisk raznesel več milj po okolici. Tudi veliko občinstva je pobitega po okolici. Dosedaj so dobili že nekako 70 mrtvih iz razvalin. Ranjencev je pa več sto. Take povzroče od strele se še ne pomni.

Če hočete imeti dobro oduvalo tedaj pojdite v prodajalno Mr. Suhadolnik in ga boste dobili.

Frank Suhadolnik.

NAJVEČJA SLOVENSKA TRGOVINA S ČREVLJI

6107 St. Clair avenue,

Cleveland, Ohio.

Mr. Suhadolnik je tudi zastopnik listov „Edinost“, „Ave Maria“ in „Glasnika Presv. Srca Jezusovega.“ On ima tudi vedno v zalogi naše vsakovrstne molitvenike in druge knjige. Pri njemu si lahko tudi kupite letošnji „Koledar Ave Maria“, ki je letos eden izmed najbolj zanimivih slovenskih koledarjev v Ameriki. Za vse ki je v zvezi z našimi listi se obrnite na njega in on vas bo vsestransko postregel.

Kupite si čevlje pri Kapperju!

Sedaj imamo posebno razprodajo in v Vašo korist bo, da pridete sedaj v našo trgovino in si preskrbite čevlje za prihajajočo zimo.

Velikost od 2. do 5-1/2 pa prodajamo po: \$2.45

KAPPER'S SHOE STORE

Corner 18th and Wood Street, CHICAGO, ILLINOIS.

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkrasnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němeček FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

Phone: Canal 2534.